

Zitting 1977–1978

13 954

Herziening van de wet op de ondernemingsraden

Nr. 106

DERDE NOTA VAN WIJZIGINGEN

Ontvangen 19 mei 1978

Artikel I

1. In onderdeel A wordt in de tweede volzin van artikel 1, vijfde lid (nieuw), in plaats van: «de ondernemingen» gelezen: ondernemingen. Aan artikel 1, vijfde lid, wordt vervolgens toegevoegd de volzin: De aangewezen ondernemer handelt bij de toepassing van de bedoelde bepalingen mede namens de andere betrokken ondernemers.

2. Onderdeel B wordt vervangen door de volgende tekst:

Artikel 2 wordt gelezen:

1. Iedere ondernemer die een onderneming in stand houdt waarin in de regel ten minste 100 personen werkzaam zijn, is in het belang van het goed functioneren van die onderneming in al haar doelstellingen verplicht om ten behoeve van het overleg met en de vertegenwoordiging van de in de onderneming werkzame personen een ondernemingsraad in te stellen en jegens deze raad de voorschriften, gesteld bij of krachtens de wet, na te leven.

2. Indien in een onderneming na de instelling van een ondernemingsraad niet langer in de regel ten minste 100 personen werkzaam zijn, houdt de betrokken ondernemingsraad van rechtswege op te bestaan bij het eindigen van de lopende zittingsperiode van die raad, tenzij de ondernemer uitvoering geeft aan artikel 49a.

3. In onderdeel C vervalt de eerste volzin.

4. In onderdeel D vervalt de eerste volzin en wordt de tweede volzin vervangen door:

Artikel 4, derde lid, wordt gelezen:

«3. Onze Minister kan, de Raad gehoord, met overeenkomstige toepassing van het in het eerste lid bepaalde een vrijstelling als in dat lid bedoeld verlenen ten aanzien van een door hem aangewezen groep ondernemingen die door publiekrechtelijke rechtspersonen in stand worden gehouden, dan wel door zodanige rechtspersonen worden gesubsidieerd.

5. In onderdeel E vervalt de eerste volzin en wordt de tweede volzin vervangen door:

Artikel 5, tweede lid, wordt gelezen:

2. Onze Minister kan met overeenkomstige toepassing van het eerste lid bepaalde een ontheffing als in dat lid bedoeld verlenen ten aanzien van een onderneming die door een publiekrechtelijke rechtspersoon in stand wordt gehouden, dan wel door een zodanige rechtspersoon wordt gesubsidieerd.

6. Aan onderdeel F wordt toegevoegd:

In artikel 6, vijfde lid, vervalt het woord «gekozen».

7. Aan onderdeel I wordt na de eerste alinea toegevoegd:

In artikel 9, derde lid, worden achter «werkzame personen» ingevoegd de woorden «, dan wel voor bepaalde onderdelen van de onderneming», en achter «betrokken personen» de woorden «of onderdelen».

In hetzelfde onderdeel worden in de aan artikel 9, derde lid, toe te voegen zin achter «iedere aangewezen groep» ingevoegd de woorden «of ieder aangewezen onderdeel».

8. Aan onderdeel K wordt toegevoegd:

Aan artikel 12, derde lid, wordt toegevoegd een volzin, luidende: De ondernemingsraad kan in zijn reglement bepalen, dat hetzelfde geldt wanneer een lid van de ondernemingsraad, gekozen op grond van een bepaling als bedoeld in artikel 9, derde lid, ophoudt te behoren tot de groep of het onderdeel waardoor hij is gekozen.

Aan artikel 12, vierde lid, worden aan het slot toegevoegd de woorden «en aan de ondernemer».

9. In onderdeel M wordt artikel 14, tweede lid, onder a, gelezen:

a. de gevallen waarin de ondernemingsraad ten behoeve van de uitoefening van zijn taak bijeenkomt;

10. In onderdeel N wordt in artikel 15, tweede lid, in plaats van «onderdelen van de onderneming» gelezen: «verspreide onderdelen van de onderneming».

11. In onderdeel O worden de woorden «In artikel 16 wordt ingevoegd een nieuw vierde lid, luidende:» en hetgeen daarop volgt, vervangen door de volgende tekst:

Artikel 16, vierde lid, wordt gelezen:

4. Een deskundige kan eveneens worden uitgenodigd een schriftelijk advies uit te brengen.

12. In onderdeel Q wordt artikel 18, eerste lid, gelezen:

1. De leden van de ondernemingsraad, alsmede de leden van de commissies van die raad zijn gerechtigd hun arbeid gedurende een door de ondernemingsraad in overeenstemming met de ondernemer vast te stellen aantal uren per jaar te onderbreken voor onderling beraad, alsmede voor beraad met of raadpleging van andere al dan niet in de onderneming werkzame personen, over aangelegenheden waarbij zij in de uitoefening van hun taak zijn betrokken. Artikel 17, eerste en derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Voorts wordt in artikel 18, tweede lid, in plaats van «ten hoogste vijf werkdagen per jaar» gelezen: «een door de ondernemingsraad in overeenstemming met de ondernemer vast te stellen aantal werkdagen per jaar».

Ten slotte wordt artikel 18, derde lid, gelezen:

3. Indien de ondernemingsraad en de ondernemer niet tot overeenstemming kunnen komen over het aantal in de voorgaande leden bedoelde uren en dagen, beslist de bedrijfscommissie, met dien verstande dat het aantal uren, bedoeld in het eerste lid, niet lager gesteld kan worden dan zestig per jaar en het aantal dagen, bedoeld in het tweede lid, niet lager dan vijf per jaar.

13. In onderdeel S worden aan artikel 20, eerste lid, toegevoegd de volgende zinnen:

«Het voornemen om geheimhouding op te leggen wordt zoveel mogelijk vóór de behandeling van de betrokken aangelegenheid meegedeeld. Dege-
ne die de geheimhouding oplegt, deelt daarbij tevens mee, welke schrifte-
lijk of mondeling verstrekte gegevens onder de geheimhouding vallen en
hoe lang deze dient te duren, alsmede of er personen zijn ten aanzien van
wie de geheimhouding niet in acht behoeft te worden genomen.».

14. Onderdeel T wordt vervangen door de volgende tekst:

Artikel 21 wordt gelezen:

1. De ondernemer draagt er zorg voor, dat de in de onderneming werkza-
me personen die staan of gestaan hebben op een kandidatenlijst als bedoeld
in artikel 9, alsmede de leden en de gewezen leden van de ondernemings-
raad en van de commissies van die raad niet uit hoofde van hun kandidaat-
stelling of van hun lidmaatschap van de ondernemingsraad of van een com-
missie van die raad worden benadeeld in hun positie in de onderneming.

2. Het is de ondernemer niet toegestaan de dienstbetrekking van een in
de onderneming werkzame persoon die lid is van de ondernemingsraad
door opzegging te doen eindigen, behalve wanneer de betrokkene schrifte-
lijk in de beëindiging toestemt of wanneer deze geschiedt wegens een drin-
gende aan de werknemer onverwijld meegedeelde reden of wegens beëin-
diging van de werkzaamheden van de onderneming of van het onderdeel
van de onderneming waarin de betrokkene werkzaam is. Een opzegging in
strijd met het in dit lid bepaalde is nietig.

3. Het is de ondernemer niet toegestaan de dienstbetrekking van een in de
onderneming werkzaam persoon die geplaatst is op een kandidatenlijst als
bedoeld in artikel 9, die korter dan twee jaar geleden lid is geweest van de on-
dernemingsraad of die lid is of korter dan twee jaar lid is geweest van een
commissie van die raad, door opzegging te doen eindigen zonder vooraf-
gaande toestemming van de kantonrechter. De toestemming wordt gevraagd
bij verzoekschrift. De kantonrechter verleent de toestemming slechts, indien
het hem aannemelijk voorkomt dat de opzegging geen verband houdt met de
plaatsing van de betrokkene op de kandidatenlijst of met het lidmaatschap
van de betrokkene van de ondernemingsraad of van een commissie van die
raad. De betrokkene wordt in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Een
opzegging in strijd met het in dit lid bepaalde is nietig.

4. De in het vorige lid bedoelde toestemming is niet vereist, wanneer de
betrokkene schriftelijk in de beëindiging toestemt of wanneer deze ge-
schiedt wegens een dringende aan de werknemer onverwijld meegedeelde
reden of wegens beëindiging van de werkzaamheden van de onderneming
of van het onderdeel van de onderneming waarin de betrokkene werkzaam
is.

5. Het in de voorgaande leden bepaalde laat onverlet de bevoegdheid van
de ondernemer om zich wegens gewichtige redenen tot de kantonrechter te
wenden met het schriftelijke verzoek de arbeidsovereenkomst ontbonden te
verklaren.

15. Na onderdeel T wordt ingevoegd een onderdeel TA, luidende:

Artikel 22, tweede lid, wordt gelezen:

2. In afwijking van het in het eerste lid bepaalde komen de kosten van het
overeenkomstig artikel 16 raadplegen van een deskundige slechts ten laste
van de ondernemer, indien hij van de te maken kosten vooraf in kennis is
gesteld. Bij bezwaar van de ondernemer tegen het dragen van deze kosten
beslist de bedrijfscommissie. De kosten van het anderszins raadplegen van
personen, alsmede van het voeren van rechtsgedingen, komen slechts ten
laste van de ondernemer voor zover hij in het dragen daarvan toestemt. Het
voorgaande is niet van toepassing, wanneer uitvoering is gegeven aan het
derde lid.

Aan artikel 22 wordt toegevoegd een derde lid, luidende:

3. De ondernemer kan in overeenstemming met de ondernemingsraad de kosten die de ondernemingsraad in enig jaar zal maken, voor zover deze geen verband houden met het bepaalde in de artikelen 17, 18 en 19, vaststellen op een bepaald bedrag, dat de ondernemingsraad naar eigen inzicht kan besteden. Kosten waardoor het hier bedoelde bedrag zou worden overschreden, komen slechts ten laste van de ondernemer voor zover hij in het dragen daarvan toestemt.

16. In onderdeel U wordt aan artikel 23, derde lid, een zin toegevoegd, luidende: Onder de aangelegenheden, de onderneming betreffende, is niet begrepen het beleid ten aanzien van, alsmede de uitvoering van een bij of krachtens een wettelijk voorschrift aan de ondernemer opgedragen taak, behoudens voor zover deze uitvoering de werkzaamheden van de in de onderneming werkzame personen betreft.

Voorts wordt in artikel 23 ingevoegd een nieuw vierde lid, luidende:

4. De ondernemingsraad is ook buiten de in het eerste en tweede lid bedoelde vergaderingen bevoegd aan de ondernemer voorstellen te doen omtrent de in het derde lid bedoelde aangelegenheden. Een dergelijk voorstel wordt schriftelijk en voorzien van een toelichting aan de ondernemer voorgelegd. De ondernemer beslist over het voorstel niet dan nadat daarover ten minste éénmaal overleg is gepleegd in een vergadering als bedoeld in het eerste of tweede lid. Na het overleg deelt de ondernemer zo spoedig mogelijk aan de ondernemingsraad mee, of en in hoeverre hij overeenkomstig het voorstel zal besluiten.

Artikel 23, vierde tot en met zesde lid, worden genummerd vijfde tot en met zevende lid.

In artikel 23, zevende lid (nieuw) wordt in plaats van «vijfde lid» gelezen: «zesde lid».

17. In onderdeel U wordt artikel 23a, tweede lid, gelezen:

2. De overlegvergadering wordt, tenzij de ondernemer en de ondernemingsraad te zamen een andere regeling treffen, geleid door de bestuurder of degene die hem ingevolge artikel 23, zesde lid, vervangt.

Voorts wordt in artikel 23a, zesde lid, in plaats van «de artikelen 16, 17 en 22» gelezen: «de artikelen 16, 17 en 22, eerste lid,». Aan het lid wordt toegevoegd de volzin: De kosten van het uitnodigen van een deskundige komen steeds ten laste van de ondernemer.

18. In onderdeel U wordt artikel 25, eerste lid, letter b, gelezen:

b. het vestigen van, dan wel het overnemen of afstoten van de zeggenschap over, een andere onderneming, alsmede het aangaan of verbreken van duurzame samenwerking met een andere onderneming, waaronder begrepen het aangaan of beëindigen van een belangrijke financiële deelneming met betrekking tot een dergelijke onderneming.

Voorts wordt aan artikel 25, eerste lid, onder verwijzing van de punt aan het slot van letter g door een puntkomma, toegevoegd een letter h, luidende:

h. het verstrekken van een adviesopdracht aan een deskundige buiten de onderneming betreffende een der hiervoor genoemde aangelegenheden.

Voorts wordt aan artikel 25, eerste lid, toegevoegd de volzin: Het onder b bepaalde, alsmede het onder h bepaalde, voor zover dit betrekking heeft op een aangelegenheid als bedoeld onder b, is niet van toepassing wanneer de andere onderneming in het buitenland gevestigd is of wordt en redelijkerwijs niet te verwachten is dat het voorgenomen besluit zal leiden tot een besluit als bedoeld onder c–f ten aanzien van een onderneming die door de ondernemer in Nederland in stand wordt gehouden.

In artikel 25 wordt voorts een nieuw vierde lid ingevoegd, luidende:

4. De ondernemingsraad brengt met betrekking tot een voorgenomen besluit als bedoeld in het eerste lid geen advies uit dan nadat over de betrokken aangelegenheid ten minste éénmaal overleg is gepleegd in een vergadering als bedoeld in artikel 23. Ten aanzien van de bespreking van het voorgenomen besluit in de overlegvergadering is artikel 24, tweede lid, van overeenkomstige toepassing. De bestuurder van de onderneming kan deelnemen aan de vergadering van de ondernemingsraad, waarin het advies van die raad wordt vastgesteld.

Artikel 25, vierde en vijfde lid, worden genummerd vijfde en zesde lid.

19. In onderdeel U vervalt artikel 25a.

20. In onderdeel U wordt in artikel 26, eerste lid, in plaats van «artikel 25, vierde lid,» gelezen: artikel 25, vijfde lid.

Voorts wordt artikel 26, tweede lid, gelezen:

2. Het beroep wordt ingediend bij verzoekschrift, binnen een maand nadat de ondernemingsraad van het in het eerste lid bedoelde besluit in kennis is gesteld. De ondernemingsraad wordt hierbij in rechte vertegenwoordigd door zijn voorzitter of diens plaatsvervanger.

Ten slotte wordt aan artikel 26, negende lid, toegevoegd de volzin: De rechter kan de ondernemingsraad niet in de proceskosten veroordelen.

21. In onderdeel U vervalt artikel 26a.

22. In onderdeel U wordt het slot van artikel 27, eerste lid, gelezen: «een en ander voor zover betrekking hebbende op alle of een groep van in de onderneming werkzame personen».

Voorts wordt artikel 27, tweede lid, gelezen:

2. De ondernemer legt het te nemen besluit schriftelijk aan de ondernemingsraad voor. Hij verstrekt daarbij een overzicht van de beweegredenen voor het besluit, alsmede van de gevolgen die het besluit naar te verwachten valt voor de in de onderneming werkzame personen zal hebben. De ondernemingsraad beslist niet dan nadat over de betrokken aangelegenheid ten minste éénmaal overleg is gepleegd in een vergadering als bedoeld in artikel 23. De bestuurder van de onderneming kan deelnemen aan de vergadering van de ondernemingsraad waarin de beslissing van die raad wordt genomen. Na de beslissing van de ondernemingsraad deelt de ondernemer zo spoedig mogelijk aan de ondernemingsraad mee, of en in hoeverre hij het voorgenomen besluit zal nemen.

Ten slotte wordt artikel 27, derde lid, gelezen:

3. De in het eerste lid bedoelde verplichting geldt niet, indien en voor zover de betrokken aangelegenheid voor de onderneming reeds inhoudelijk is geregeld in een collectieve arbeidsovereenkomst. Met een collectieve arbeidsovereenkomst wordt gelijk gesteld een regeling van arbeidsvoorwaarden, vastgesteld door een publiekrechtelijk orgaan.

23. In onderdeel U wordt de laatste volzin van artikel 30, derde lid, gelezen:

Artikel 25, vierde lid en vijfde lid, eerste en tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 30, vierde lid, vervalt.

24. In onderdeel U wordt in artikel 31c, eerste lid, in plaats van «de artikelen 25 en 27» gelezen: artikel 27.

Artikel 31c, tweede lid, vervalt.

25. In onderdeel U wordt artikel 32b gelezen:

Een verplichting van de ondernemer krachtens artikel 32, eerste lid, of artikel 32a, tweede lid, tot het vragen van het advies of de instemming van de ondernemingsraad ten aanzien van een door hem te nemen besluit geldt niet, indien en voor zover de betrokken aangelegenheid voor de onderneming reeds inhoudelijk is geregeld in een collectieve arbeidsovereenkomst. Met een collectieve arbeidsovereenkomst wordt gelijkgesteld een regeling van arbeidsvoorwaarden, vastgesteld door een publiekrechtelijk orgaan.

26. In onderdeel U wordt in artikel 32c, eerste lid, in plaats van «de artikelen 23, eerste, tweede en derde lid, 23a en 23b» gelezen: de artikelen 23, eerste tot en met vierde lid, en 23b.

27. In onderdeel V worden de laatste twee alinea's vervangen door de volgende tekst.

Aan artikel 34 wordt een nieuw vijfde lid toegevoegd, luidende:

5. Wanneer een lid van een centrale ondernemingsraad of zijn plaatsvervanger ophoudt lid te zijn van de ondernemingsraad of van de groepsondernemingsraad die hem heeft gekozen, eindigt van rechtswege zijn lidmaatschap van de centrale ondernemingsraad. Hetzelfde geldt wanneer een vertegenwoordiger van een onderneming als bedoeld in het vierde lid ophoudt in de betrokken onderneming werkzaam te zijn. De uitsluiting, bedoeld in artikel 13, van een ondernemingsraadlid of van een groepsondernemingsraadlid, die tevens lid is van een centrale ondernemingsraad, heeft tot gevolg dat de betrokkene ook van deelname aan de werkzaamheden van de centrale ondernemingsraad is uitgesloten.

Artikel 34, vijfde en zesde lid, worden genummerd zesde en zevende lid.

In artikel 34, zesde lid (nieuw), wordt in plaats van «de artikelen 7, 8 en 10–22» gelezen: de artikelen 7, 8, 10–14, 15, eerste en derde lid, en 16–22.

Aan het lid worden vervolgens toegevoegd de volzinnen:

Indien de centrale ondernemingsraad is ingesteld voor ondernemingen die in stand worden gehouden door in een groep verbonden ondernemers, wordt als ondernemer, bedoeld in de genoemde artikelen, aangemerkt een van de betrokken ondernemers, die door hen als zodanig wordt aangewezen. De aangewezen ondernemer handelt bij de toepassing van de genoemde artikelen mede namens de andere betrokken ondernemers.

28. In onderdeel W wordt aan artikel 35, eerste lid, toegevoegd de volzin:

De aangewezen ondernemer handelt bij de toepassing van de genoemde artikelen mede namens de andere betrokken ondernemers.

29. In onderdeel X wordt artikel 36, tweede lid, gelezen:

2. De ondernemingsraad, alsmede ieder lid van de ondernemingsraad of van een commissie van die raad kan van de ondernemer de naleving vorderen van hetgeen bij of krachtens de artikelen 18 en 19 is bepaald of vastgesteld. De ondernemingsraad, onderscheidenlijk de ondernemer, kan van de ondernemer, onderscheidenlijk de ondernemingsraad, de naleving vorderen van hetgeen overigens bij of krachtens deze wet is bepaald of vastgesteld, een en ander voor zover deze naleving van de ondernemer of van de ondernemingsraad afhangt.

Voorts wordt artikel 36, derde lid, gelezen:

3. De ondernemingsraad, alsmede iedere in een onderneming werkzame persoon kan van de ondernemer de naleving vorderen van artikel 21, eerste lid. Zij kunnen voorts van de ondernemer vorderen, dat deze zich onthoudt van handelingen die strekken tot uitvoering of toepassing van een nietig besluit als bedoeld in artikel 27, vijfde lid.

Voorts vervallen in artikel 36, vierde lid, de vierde tot en met de zesde volzin.

Ten slotte wordt artikel 36, zesde lid, gelezen:

6. Een verzoekschrift aan de kantonrechter met betrekking tot de naleving van artikel 25 ten aanzien van een besluit als in dat artikel bedoeld, wordt niet ontvankelijk verklaard, indien blijkt dat de ondernemingsraad voor of na de indiening van het verzoekschrift tegen dat besluit beroep heeft ingesteld bij de ondernemingskamer van het gerechtshof te Amsterdam.

30. In onderdeel AD wordt in artikel 49a in plaats van «een natuurlijke persoon of een rechtspersoon» gelezen: een ondernemer.

31. Onderdeel AE wordt gelezen:

In artikel 52 wordt in plaats van «de artikelen 21, tweede lid, en 27, vierde lid,» gelezen: de artikelen 21, derde lid, en 27, vijfde lid.

Artikel V

In artikel V wordt in plaats van «25, vijfde lid» gelezen: 25, zesde lid, en wordt in plaats van «36, zevende lid, en – voor zover daarin wordt verwezen naar artikel 26, vijfde lid – 30, vierde lid» gelezen: en 36, zevende lid.

Artikel VI

Artikel VI wordt gelezen:

In de bijlage, bedoeld in artikel 6 van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen (Stb. 1975, 284) wordt onder het hoofd Departement van Sociale Zaken het eerste punt als volgt gelezen:

1. Wet op de ondernemingsraden, artikelen 13, eerste lid, 15, vierde lid, 17, eerste lid, 19, eerste lid, 22, tweede lid, 23, tweede lid, en 23a, zesde lid.

Artikel VII

In de aanhef van Artikel VII wordt in plaats van «De twaalfde titel van het eerste boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering treedt» gelezen: «De artikelen 429a–429r van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering treden».

TOELICHTING

Algemeen

Het kabinet acht de Wet op de ondernemingsraden een belangrijke maatschappijhervormende wet. Deze heeft naar zijn oordeel grote wijzigingen gebracht in de zeggenschapsverhoudingen in het bedrijfsleven. Voorheen berustte de zeggenschap in ondernemingen uitsluitend bij degenen die de eigendom van de produktiemiddelen bezaten, dan wel bij hen die de bevoegdheid hadden namens deze eigenaren op te treden. De Wet op de ondernemingsraden wil met voorbijgaan van de eigendomsverhoudingen de ondergeschiktheid van werknemers in arbeidsorganisaties verminderen langs de weg van medezeggenschap (in verschillende vormen) van de gezamenlijke werknemers. De grondgedachte daarbij is, zoals ook het toenmalige kabinet het in de toelichting op de wet heeft uitgedrukt, dat de ondergeschiktheid van werknemers in arbeidsorganisaties niet verder behoeft te gaan dan met het oog op het doelmatig werken van die organisaties nodig is. Daarbij is niet in de eerste plaats gedacht aan de aan iedere organisatie verbonden ondergeschiktheid van de afzonderlijke werknemer in de uitoefening van zijn taak, al bevat de wet ook ten aanzien van dit punt aanzetten tot verbetering van de huidige situatie (werkoverleg, delegatie). De wet grijpt met name aan op de beslissingen van interne en externe aard die de leiding ten opzichte van de organisatie (de onderneming) *als geheel* neemt, waarbij de invloed van de gezamenlijke werknemers, vertegenwoordigd door de ondernemingsraad, groter wordt naarmate deze beslissingen hun meer persoonlijk raken. Op deze punten brengt de wet inspraak van de werknemers in zaken die vroeger uitsluitend door de leiding werden beslist.

Uiteraard kan steeds de vraag gesteld worden: hoever is de door de wet op gang gebrachte omwenteling in de zeggenschapsverhoudingen nu voortgeschreden, en ook: is de grens van de medezeggenschap die bij de huidige maatschappelijke structuur aan de ondernemingsraad kan worden toegekend, reeds bereikt? Het vorige kabinet heeft deze laatste vraag ontkennend beantwoord en een wetsontwerp ingediend, waarin onder meer de bevoegdheden van de ondernemingsraden worden uitgebreid. De behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer moest ten gevolge van de in 1977 opgetreden kabinetscrisis worden afgebroken. Het thans opgetreden kabinet stelt zich van ganser harte achter de grondgedachten van dit wetsontwerp. Het acht echter een nota van wijzigingen gewenst, omdat het op enkele punten een andere oplossing wil voorstellen dan het vorige kabinet voor ogen stond.

In het regeerakkoord, dat ten grondslag ligt aan het huidige kabinet, is ten aanzien van de Wet op de ondernemingsraden onder meer het volgende vermeld.

1. Voor wat de aan de ondernemingsraad toe te kennen bevoegdheden betreft, neemt het kabinet het bij de Tweede Kamer aanhangige wetsontwerp in hoofdzaak over. Aan de bevoegdheden zal nog enige verruiming worden gegeven.
2. Daarenboven zal de rechtspositie van de leden van de ondernemingsraad worden verstrekt.
3. Voor wat het functioneren van de ondernemingsraad betreft zal het kabinet zich nader op het wetsontwerp beraden. De in het wetsontwerp voorgescreven procedures worden ingewikkeld en voor de praktijk moeilijk hanterbaar genoemd. Hoewel het volgens het kabinet de voorkeur verdient dat de ondernemingsraad alleen uit gekozen leden bestaat en dat de ondernemer daarin geen stemrecht heeft, wil het kabinet een samenstel van bepalingen die niet alleen recht doen aan de wens naar zelfstandigheid van de ondernemingsraad, maar die ook het functioneren van de raad in samenspraak met de ondernemer bevorderen.

4. De wet zal worden verwijfd in die zin dat ook overheidsbedrijven en instellingen die werknemers op arbeidscontract hebben, met wie geen georganiseerd overleg volgens de Ambtenarenwet verplicht is, daaronder komen te vallen.

In deze nota van wijzigingen is aan de bovenstaande gedachten op de volgende wijze uitvoering gegeven.

1. Bevoegdheden

a. Het initiatiefrecht van de ondernemingsraad in artikel 23 van de wet wordt uitgebreid met het recht om ook buiten de overlegvergadering voorstellen aan de ondernemer te doen (Onderdeel 16).

b. In artikel 25, eerste lid, onder b, wordt het adviesrecht van de ondernemingsraad uitgebreid tot het door de ondernemer vestigen van een andere onderneming, alsmede tot het door de ondernemer aangaan of beëindigen van een belangrijke financiële deelneming met betrekking tot een andere onderneming. De gehele bepaling van letter b zal echter niet gelden, wanneer de andere onderneming in het buitenland gevestigd is of wordt en redelijkerwijs niet te verwachten is dat het voorgenomen besluit zal leiden tot een besluit als bedoeld in artikel 25, eerste lid, onder c-f, ten aanzien van een onderneming die door de ondernemer in Nederland in stand wordt gehouden. De letters c-f betreffen besluiten die van invloed kunnen zijn op de werkgelegenheid. Verder wordt voorgesteld de ondernemingsraad een adviesrecht te geven met betrekking tot het verstrekken van adviesopdrachten aan deskundigen buiten de onderneming (Onderdeel 18).

2. Rechtspositie

a. De ondernemingsraad zal zelf in overeenstemming met de ondernemer het aantal in artikel 18 bedoelde uren voor onderling beraad van ondernemingsraadleden en het aantal in dat artikel bedoelde dagen voor vorming en scholing van ondernemingsraadleden mogen vaststellen. Bij verschil van mening beslist de bedrijfscommissie (Onderdeel 12).

b. Voor ondernemingsraadleden wordt in artikel 21 een ontslagverbod voorgesteld, met een beperkt aantal uitzonderingen (Onderdeel 14).

c. In artikel 22 wordt de mogelijkheid geopend voor een eigen budget van de ondernemingsraad (Onderdeel 15).

d. In artikel 36 wordt op bepaalde punten aan individuele werknemers en ondernemingsraadleden een zelfstandig vorderingsrecht tegen de ondernemer gegeven (Onderdeel 29).

3. Functioneren

a. De overlegvergadering blijft gehandhaafd als benaming voor de bijeenkomsten van de ondernemer en de verzelfstandigde ondernemingsraad.

b. Eveneens blijft gehandhaafd de regel dat de ondernemingsraad over een aangelegenheid als bedoeld in de artikelen 25 en 27 geen advies of een ander besluit mag nemen, als deze aangelegenheid niet ten minste éénmaal in een overlegvergadering besproken is. De ondernemingsraad zal deze besluiten echter zonder nadere procedureregels kunnen nemen en deze aan de ondernemer kunnen meedelen op de wijze die hij verkiest. In verband hiermee is onder meer artikel 25a geschrapt (Onderdeel 19). Wel is aan de artikelen 25 en 27 de bepaling toegevoegd dat de bestuurder van de onderneming kan deelnemen aan de vergadering van de ondernemingsraad waarin het besluit van die raad wordt genomen. Dit houdt in dat hij die vergadering desgevraagd zal mogen bijwonen en daarin het woord voeren, echter zonder stemrecht. Overigens kan de ondernemingsraad volgens artikel 23b ook reeds binnen de overlegvergadering tot vaststelling van een advies of besluit overgaan. Op deze wijze acht de Regering zowel de verzelfstandiging van de ondernemingsraad als de voor het goed functioneren in de onderneming van de noodzakelijke overlegstructuur op harmonische wijze gediend.

c. Ondernemer en ondernemingsraad kunnen samen afspraken maken over het voorzitterschap van de overlegvergaderingen. Komen zij niet tot een regeling, dan is de bestuurder voorzitter van het overleg (Onderdeel 17).

4. Overheidsbedrijven

De bedoelde verwijding van de wet is nog niet in deze nota van wijzigingen opgenomen, aangezien daarover nog overleg moet worden gepleegd met de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken.

Voor een nadere toelichting op de bovenbedoelde wijzigingen moge worden verwezen naar het hierna volgende onderdeel. In deze nota van wijzigingen zijn voorts nog een aantal meer technische wijzigingen van het wetsontwerp opgenomen, die bij de betrokken artikelen zullen worden toegelicht.

ARTIKELN

Artikel 1

1. De wijzigingen in artikel 1, vijfde lid, zijn van technische aard. De toegevoegde bepaling, dat de aangewezen ondernemer mede namens de andere betrokken ondernemers handelt, beoogt niet alleen duidelijk te maken, dat de aangewezen ondernemer in de verplichtingen treedt die de overige ondernemers van de groep jegens de ondernemingsraad hebben, maar ook een wettelijke basis te scheppen voor een onderlinge verrekening van de door de aangewezen ondernemer gemaakte kosten.

2. Onderdeel B (artikel 2) is in zijn geheel opnieuw geredigeerd. Het lijkt wenselijk er in het eerste lid aan te herinneren, dat de ondernemer niet alleen de plicht heeft een ondernemingsraad in te stellen, maar dat hij na die instelling ook verder nog verplichtingen jegens die raad behoudt. Deze gedachte wordt in de thans nog geldende wetstekst uitgedrukt, maar op minder duidelijke wijze, door de woorden «en te doen werken overeenkomstig de voorschriften, gesteld bij of krachtens deze wet». Het nieuwe tweede lid is van technische aard. Het regelt een juridisch twijfelpunt in de bestaande wet en geeft met name aan op welk tijdstip een niet meer verplichte ondernemingsraad ophoudt te bestaan.

3. Deze wijziging houdt verband met de nieuwe redactie van artikel 2.

4. en 5. Deze wijzigingen vloeien deels voort uit de nieuwe redactie van artikel 2 en beogen voorts buiten twijfel te stellen dat de Minister bij het verlenen van een vrijstelling of een ontheffing gebonden is aan dezelfde bepalingen als de SER, c.q. de bedrijfscommissie. Van deze gelegenheid is voorts gebruik gemaakt om de redactie van de betrokken bepalingen te verbeteren.

6. Deze wijziging herstelt een omissie.

7. Deze wijzigingen zijn eveneens van technische aard en beogen buiten twijfel te stellen, dat het zgn. kiesgroepensysteem ook kan worden ingevoerd voor onderdelen van een onderneming.

8. De aanvulling van artikel 12, derde lid, voorziet in een in de praktijk gebleken behoefte. De aanvulling van het vierde lid vult een leemte aan.

9. Aangezien het misverstand zou kunnen ontstaan, dat de in het wetsontwerp aan artikel 14, tweede lid, onder a, toegevoegde woorden de ondernemingsraad zouden verplichten aan een overlegvergadering deel te nemen, wanneer hij dat niet wenst, wordt een nieuwe redactie voorgesteld, waarin deze woorden niet voorkomen. Uiteraard blijft de ondernemingsraad vrij om in zijn reglement een bepaling op te nemen betreffende het bijeenkomen ter gelegenheid van een overlegvergadering.

10. Voorgesteld wordt, de in artikel 15, tweede lid, aan de ondernemingsraad toegekende bevoegdheid tot het instellen van afdelings- of onderdeelcommissies weer te beperken tot verspreide onderdelen, evenals in de huidige wet het geval is. Aangezien het begrip onderdeel niet nader te omlijnen is,

kan in wezen iedere afdeling van een onderneming, ook al is zij nog zo klein, als een onderdeel aangemerkt worden waarvoor een commissie kan worden ingesteld. Nu was het wel niet de bedoeling dat deze bevoegdheid zou worden gebruikt voor kleine onderdelen, maar de wetstekst sloot dit niet uit. Mede gelet op het feit dat de onderdeelcommissies in de herziene wet vrij grote bevoegdheden zullen hebben (onder meer zelfstandig overleg met de onderdeelleiding), zou een onbeperkte bevoegdheid van de ondernemingsraad op dit punt derhalve een te zware belasting voor de ondernemer kunnen betekenen. Weliswaar kan deze, in het kader van de goedkeuring van het ondernemingsraadreglement, tegen een onredelijke instelling van onderdeelcommissies bezwaar maken (eventueel ook in beroep), maar dit kan voor hem een tamelijk lange procedure meebrengen. Een andere reden om de bevoegdheid van de ondernemingsraden op dit gebied wat te beperken, is gelegen in de overweging dat het overleg in kleine onderdelen beter rechtstreeks kan geschieden langs de weg van het werkoverleg.

Overigens laat de voorgestelde wijziging onverlet, dat ondernemer en ondernemingsraad in onderling overleg, op vrijwillige basis, onderdeelcommissies instellen.

11. De wijzigingen in dit onderdeel zijn van technische aard. Zij houden verband met het voorstel om het nieuwe vijfde lid van artikel 16 om redenen van wetssystematiek over te brengen naar artikel 22 (het kostenartikel). Daarom behoef op deze plaats alleen de nieuwe redactie van artikel 16, vierde lid, te blijven staan. Men zie ook onder 15.

12. Voorgesteld wordt de faciliteitenregeling, opgenomen in artikel 18, in zoverre te verbeteren, dat de ondernemingsraad en de ondernemer hieromtrent in beginsel zelf een regeling kunnen treffen. Hiermee wordt aangeknoopt aan een reeds tamelijk wijd verbreide praktijk. De bedrijfscommissie behoeft dan alleen nog in deze aangelegenheid te worden gemengd als partijen het niet eens kunnen worden. Dan stelt de bedrijfscommissie een regeling vast, waarbij zij echter wel gebonden dient te zijn aan een minimum.

13. Onder dit punt wordt voorgesteld het opleggen van geheimhouding alsnog aan enkele beperkende voorwaarden te binden.

14. Onderdeel I is om redenen van duidelijkheid in zijn geheel opnieuw geredigeerd. Het tweede lid bevat een materiële wijziging. Het verhoogt de rechtsbescherming van ondernemingsraadleden door de invoering van een ontslagverbod, dat echter uitzondering lijdt in een beperkt aantal met name genoemde gevallen. Voor kandidaatondernemingsraadleden, voor gewezen ondernemingsraadleden en voor commissieleden blijft de regeling gelden, dat ontslag mogelijk is, mits met toestemming van de kantonrechter. Hier gelden dezelfde uitzonderingen als in het tweede lid bedoeld. Voor alle categorieën personen blijft uiteraard beëindiging van de dienstbetrekking door middel van ontbinding van de arbeidsovereenkomst wegens gewichtige redenen mogelijk.

15. Het nieuw in te voegen onderdeel TA brengt enkele wijzigingen in artikel 22 van de wet.

In het tweede lid is het oorspronkelijk als artikel 16, vijfde lid, in te voegen beginsel opgenomen, dat de ondernemer uit kostenooqpunt bezwaar kan maken tegen het uitnodigen van een deskundige. Duidelijker dan aanvankelijk was geschied, is thans tot uitdrukking gebracht dat het bezwaar van de ondernemer uitsluitend op dit laatste aspect betrekking kan hebben. Tevens is bepaald dat de ondernemer de kosten van door de ondernemingsraad te voeren rechtsgedingen alleen behoeft te dragen, indien hij in het betalen daarvan heeft toegestemd.

Deze gedingen zullen immers veelal tegen hem zelf gericht zijn (artt. 26 en 36), en het lijkt niet gerechtvaardigd dat hij daarvan, ondanks de uitslag, steeds alle kosten zou moeten dragen. Dat zou hem bovendien kunnen blootstellen aan pressie van de zijde van de ondernemingsraad. Deze laatste kan voor de kosten van rechtsbijstand een beroep doen op de ter zake voor on- en minvermogens geldende bepalingen.

Het nieuwe derde lid bereidt de faciliteiten van de ondernemingsraad uit met de mogelijkheid van een door de ondernemer vast te stellen eigen budget van de ondernemingsraad, en wel voor die kosten die niet, ingevolge de artikelen 17, 18 en 19, zonder meer reeds ten laste van de ondernemer komen. Het budget kan slechts in overeenstemming met de ondernemingsraad worden vastgesteld. Komt er op dit punt geen afspraak tot stand, dan gelden alleen de eerste twee leden van artikel 22 en moet de ondernemingsraad met name voor wat betreft het uitnodigen van deskundigen, van geval tot geval met de ondernemer in gesprek treden. De budgetregeling kan dergelijke situaties voorkomen.

16. In artikel 23, derde lid, is een aanvulling opgenomen die beoogt buiten twijfel te stellen dat o.m. de uitvoering van taken met een publiekrechtelijk karakter niet behoort tot de aangelegenheden, bedoeld in dit artikel behoudens voor zover het bij deze uitvoering gaat om zgn. technische dienstaangelegenheden. De bepaling is o.m. opgenomen met het oog op de publiekrechtelijke taken, opgedragen aan de Nederlandsche Bank NV.

In het nieuwe vierde lid van artikel 23 is een bevoegdheidsuitbreiding van de ondernemingsraad voorzien, die tevens wat meer reliëf geeft aan het reeds in het derde lid opgenomen initiatiefrecht van de ondernemingsraad. De nieuwe bepaling breidt dit laatste recht uit tot het doen van voorstellen buiten de overlegvergadering, waarbij de ondernemer verplicht wordt over het voorstel te overleggen en zijn reactie daarop aan de ondernemingsraad mee te delen.

Aan de laatstbedoelde bepaling bestaat voor wat het derde lid betreft minder behoefte, omdat de ondernemer op mondeling tijdens een overlegvergadering gedane voorstellen in het algemeen uit zich zelf wel zal reageren.

De overige wijzigingen van artikel 23 vloeien uit de voorgaande voort.

17. Voorgesteld wordt, de regeling van het voorzitterschap van de overlegvergadering te vereenvoudigen, door in beginsel een voorzitterschap van de bestuurder in te voeren, waarbij het echter ondernemer en ondernemingsraad vrij staat een andere regeling te treffen.

De wijzigingen van artikel 23a, zesde lid, houden verband met die van artikel 22. De regeling van artikel 22, tweede lid, kan voor de overlegvergadering niet gelden, omdat in die vergadering zowel de ondernemer als de ondernemingsraad onbepaald bezwaar kunnen maken tegen het uitnodigen van een deskundige. Bij de overlegvergadering is dat immers een zaak die beiden aangaat. Wel verdient het dan aanbeveling, terwille van de duidelijkheid, om aan artikel 23a, zesde lid, nog de bepaling toe te voegen, dat de kosten die het uitnodigen van een deskundige ten behoeve van een overlegvergadering meebrengt, zonder meer ten laste van de ondernemer komen.

Ook de budgetregeling kan voor de overlegvergadering niet gelden. Zij is naar haar aard alleen bestemd voor de kosten van de ondernemingsraad.

18. Voorgesteld wordt, de bevoegdheden van de ondernemingsraad, genoemd in artikel 25, eerste lid, verder uit te breiden op de wijze als in het onderdeel Algemeen is aangegeven. Wat het vestigen van een andere onderneming betreft is overwogen, dat in de praktijk gebleken is dat de werknemers in een onderneming in bepaalde gevallen belang kunnen hebben bij het aanvangen van de genoemde activiteiten door de ondernemer. Het zal echter duidelijk zijn, dat het vragen van advies op dit punt niet nodig is voor de ondernemer die naast een onderneming in Nederland nog activiteiten in andere landen ontwikkelt of wil gaan ontwikkelen, indien niet te verwachten is dat die activiteiten gevolgen zullen hebben voor de werkgelegenheid in de Nederlandse onderneming.

Het nieuwe adviesrecht ten aanzien van het verstrekken van adviesopdrachten aan derden buiten de onderneming is gerelateerd aan de overige in artikel 25, eerste lid, genoemde aangelegenheden, aangezien het de bedoeling is dat het hier om adviesopdrachten gaat over voor de onderneming belangrijke onderwerpen.

Het nieuwe vierde lid van artikel 25 regelt, in sterk vereenvoudigde vorm, de materie die in het oorspronkelijke herzieningsvoorstel opgenomen was in artikel 25a, eerste en tweede lid (Zie ook hieronder onder 19).

Het lijkt voorts in het belang van het overleg gewenst de bestuurder het recht te geven de ondernemingsraadsvergadering waarin de raad zijn advies vaststelt bij te wonen en daarin het woord te voeren, echter zonder stemrecht. Het valt overigens niet te verwachten dat de bestuurder dikwijls van dit recht gebruik zal behoeven te maken, aangezien de ondernemingsraad zijn advies in vele gevallen reeds tijdens een overlegvergadering zal hebben vastgesteld en medegedeeld. Artikel 23b, eerste lid, van het aanhangige wetsontwerp gaat daar ook van uit. In het algemeen zal de ondernemingsraad immers niet dralen met het uitbrengen van advies.

Bij het overnemen van artikel 25a, tweede lid, is de verwijzing naar artikel 24, derde lid, geschrapt. Bij nadere overweging komt het ongewenst voor, dat de in dat lid ten behoeve van concerns opgenomen uitzondering ook zou gelden bij de bespreking van de belangrijke onderwerpen van artikel 25 in de overlegvergadering. Dit geldt vooral wanneer men bedenkt dat bij concerns de beslissing over fusies, reorganisaties, enz. doorgaans in feite wordt genomen door commissarissen of bestuurders van de moedermaatschappij. Het lijkt dan niet meer dan billijk, dat de bedoelde personen de betrokken beslissingen ook zelf in de overlegvergadering komen verdedigen. Het argument dat zij daardoor overbelast zouden worden, geldt hier in mindere mate, aangezien de ingrijpende besluiten die in artikel 25 worden bedoeld in het algemeen geen dagelijks voorkomende zaken zijn.

19. De regeling van artikel 25a werd vrij algemeen als ingewikkeld beoordeeld, met name die van het derde en vierde lid. Voorgesteld wordt deze leden in hoofdzaak te laten vervallen, mede in de overweging dat uit de regeling van de overlegvergadering in artikel 23a, die bovendien alle ruimte laat voor nadere afspraken, reeds voldoende blijkt hoe bij het overleg over een adviesaanvraag gehandeld moet worden. Er bestaat uiteraard wél behoefte aan de bepalingen, neergelegd in artikel 25a, eerste en tweede lid. Deze bepalingen kunnen echter met de hierboven onder 18 reeds besproken aanvulling, beter naar artikel 25 zelf worden overgebracht.

20. De wijzigingen van artikel 26, eerste en tweede lid, beogen technische verbeteringen. De toevoeging aan artikel 26, negende lid, houdt verband met het schrappen van artikel 26a.

21. Voorgesteld wordt, artikel 26a, eerste lid, te laten vervallen, omdat de normale regels betreffende het verlenen van rechtsbijstand aan on- en minvermogenden voldoende in deze materie voorzien. Ten einde buiten twijfel te stellen, dat de ondernemingsraad niet voor rekening van de ondernemer kan procederen, is in artikel 22, tweede lid, een daartoe strekkende bepaling opgenomen. Artikel 26a, tweede lid, is aan artikel 26, negende lid, toegevoegd.

22. De redactie van het slot van artikel 27, eerste lid, is verbeterd, om te doen blijken, dat de in dat lid bedoelde regelingen ook betrekking kunnen hebben op een groep van de in de onderneming werkzame personen. Artikel 27, tweede lid, is in vereenvoudigde vorm opnieuw geredigeerd. De volzin, dat de ondernemingsraad gehouden is zijn beslissing in een overlegvergadering te nemen, is vervangen door de bepaling (die ook aan artikel 25 is toegevoegd) dat de bestuurder kan deelnemen aan de vergadering van de ondernemingsraad waarin het besluit van die raad wordt genomen. Voor de toelichting op deze bepaling moge naar dat artikel worden verwezen.

In het aanhangige wetsontwerp wordt ten aanzien van artikel 27, derde lid, een verbeterde redactie voorgesteld. Bij nadere overweging valt echter te betwijfelen of deze redactie inderdaad de beoogde duidelijkheid zal brengen. Met name lijkt het toch niet voldoende duidelijk wat verstaan kan worden onder besluiten «ter uitvoering» van een c.a.o. Daaronder vallen immers naar de letter o.m. ook de regelingen die de ondernemer treft, omdat de c.a.o. op bepaalde punten een regeling voorschrijft zonder daarbij zelf in details te treden. Het is niet de bedoeling dat de ondernemer dergelijke regelingen kan treffen zonder enige inspraak van de werknemers. Met het oog daarop eisen de c.a.o.'s dan ook in die gevallen reeds veelal overleg met of zelfs de instemming van de ondernemingsraad. Ten einde dit beginsel ook in de

Wet op de ondernemingsraden tot uitdrukking te brengen, wordt opnieuw een gewijzigde redactie van artikel 27, derde lid, voorgesteld, die meer aanknoopt bij de thans geldende wetstekst.

23. De wijziging van artikel 30, derde lid, houdt verband met de schrapping van artikel 25a (Zie onder 19).

Het schrappen van artikel 30, vierde lid, berust op de overweging dat een beroepsrecht van de ondernemingsraad tegen een besluit tot benoeming van een bestuurder in de praktijk niet goed zal kunnen werken. Het valt niet te verwachten dat een college als de Ondernemingskamer zal kunnen beoordelen of een bepaalde persoon geschikt is voor de functie van bestuurder. Het gaat hier immers om een ander soort ondernemersbeslissingen dan die, genoemd in artikel 25. Het verdient daarom aanbeveling de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor een bestuursbenoeming bij de verantwoordelijke organen van de onderneming zelf te laten. Er behoeft overigens niet aan te worden getwijfeld, dat ook het advies van de ondernemingsraad in deze aangelegenheid reeds zwaar zal wegen. Daardoor zal het niet zo spoedig voorkomen, dat een bestuurder een benoeming zal aannemen, waarover de ondernemingsraad afwijzend heeft geadviseerd.

24. De gewijzigde redactie van artikel 31c, eerste lid, houdt verband met de aanvulling van artikel 25, eerste lid, met een nieuwe letter h (Zie onder 18). Artikel 31c, tweede lid, kan vervallen, daar overeenkomstige voorschriften thans zijn opgenomen in het ontwerp van een Arbeidsomstandighedenwet (zitting 1976–1977, 14 497).

25. De wijziging van artikel 32b houdt verband met de overeenkomstige wijziging van artikel 27, derde lid (Zie onder 23).

26. De wijziging van artikel 32c, eerste lid, houdt verband met die van artikel 23 (invoeging van een nieuw vierde lid) (Zie onder 16).

27. Het nieuwe vijfde lid van artikel 34 voorziet in een leemte.

De toevoeging aan artikel 34, zesde lid (nieuw) berust op dezelfde grond als de overeenkomstige toevoeging aan artikel 1, vijfde lid (Zie onder 1).

28. Deze wijziging houdt eveneens verband met die van artikel 1, vijfde lid.

29. De redactie van artikel 36, tweede lid, is enigszins uitgebreid, ten einde de individuele ondernemingsraadsleden weer een zelfstandig vorderingsrecht te geven inzake de aangelegenheden, bedoeld in de artikelen 18 en 19, die hun immers individueel aangaan.

In artikel 36, derde lid, lijkt eveneens een individueel vorderingsrecht ten aanzien van de naleving van artikel 21, eerste lid, op zijn plaats.

Het schrappen van de bepalingen omtrent de kosteloze rechtsbijstand in het vierde lid, is geschied op dezelfde grond als die genoemd bij artikel 26a, eerste lid.

De wijziging van artikel 36, zesde lid, houdt verband met de schrapping van artikel 30, vierde lid (Zie onder 23).

30. Dit betreft een wetstechnische verbetering.

31. Deze wijzigingen vloeien voort uit voorgaande wijzigingen.

Artikel V

Deze wijzigingen houden verband met voorgaande wijzigingen, met name met het schrappen van artikel 30, vierde lid (Zie onder 23).

Artikel VI

Deze wijziging houdt eveneens verband met voorgaande wijzigingen en vernummeringen.

Artikel VII

Deze wijziging houdt verband met een wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

De Minister van Sociale Zaken,
W. Albeda

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter

De Minister van Economische Zaken,
G. M. V. van Aardenne